

กระดังงา พืชสมุนไพรที่มีกลิ่นหอม บำรุงหัวใจ

กระดังงา เป็นไม้ยืนต้นตระกูลเดียวกับ
น้อยหน่าและการเวก ในอดีตมีการนำดอกกระดังงามา
อบขนมไทยให้มีกลิ่นหอม ใช้วิธีนำดอกกระดังงาแก่จัด
สด ๆ มาลนเปลวไฟจากเทียนเพื่อให้ต่อมน้ำหอมใน
กลีบดอกแตก และส่งกลิ่นหอมออกมามากกว่าปกติ
แล้วนำไปเสียบไม้ลอยน้ำในภาชนะปิดสนิท 1 คืน
นำน้ำนั้นไปคั้นกะทิ หรือ ทำน้ำเชื่อมปรุงขนมหวาน
เทคนิควิธีการนำดอกกระดังงามาลนไฟเป็นที่มาของ
สำนวนไทยที่ว่า “กระดังงาลนไฟ” ซึ่งกระดังงาที่พบ
บ่อยในประเทศไทยมี 3 ชนิด ได้แก่ กระดังงาไทย

(*Cananga odorata* (Lam.) Hook.f. & Thomson

var. *odorata*) กระดังงาสงขลา (*Cananga odorata* (Lam.) Hook.f. & Thomson var. *fruticosa* (Craib) J.Sinclair)
และกระดังงาจีน (*Artabotrys hexapetalus* (L.f) Bhandari) ทั้ง 3 ชนิดนี้ส่งกลิ่นหอมยามเย็นและช่วงกลางคืน จึงมีการนำ
กระดังงามาใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมน้ำหอมอย่างกว้างขวาง

กระดังงาไทย มีชื่อสามัญว่า Ylang-ylang tree ชื่ออื่น ๆ เรียกว่า กระดังงาใบใหญ่ (กลาง), สะบันงา, สะบันงาดัน
(เหนือ) ตามตำราสรรพคุณยาไทยกล่าวว่า ดอกกระดังงา มีรสหอมเย็น สรรพคุณแก้ลมวิงเวียน ชูกำลัง แก้อ่อนเพลีย
กระหายน้ำ แก้ไข้จากโลหิตเป็นพิษ บำรุงโลหิต บำรุงธาตุ เป็นต้น จัดเป็นตัวยาในพิภดเกสรทั้ง 7 และพิภดเกสรทั้ง 9 ซึ่งเป็น
ส่วนประกอบในยาหอมทิพย์โอสถ และยาหอมอินทจักร์¹ สารสำคัญในดอกกระดังงามีองค์ประกอบทางเคมีหลักเป็นน้ำมัน
ระเหยง่าย (volatile oil) เรียกน้ำมันดอกกระดังงา (ylangylang oil) ซึ่งมีองค์ประกอบหลักเป็นสารกลุ่มเอสเตอร์ (esters) ที่
สำคัญได้แก่ เมทิลเบนโซเอต (methyl benzoate) เบนซิลเบนโซเอต (benzyl benzoate) และเมทิลซาลิไซเลต (methyl
salicylate) ในปริมาณเล็กน้อย นอกจากนี้ยังมีสารกลุ่มเทอร์พีน แอลกอฮอล์ (terpenealcohols) ที่สำคัญ ได้แก่ ลิโนโล
ออล (linalool) เป็นต้น รวมทั้งสารกลุ่มอีเทอร์ (ethers) ฟีนอล (phenols) และแอลดีไฮด์ (aldehydes)ฤทธิ์ทางเภสัช
วิทยาของกระดังงา ได้แก่ ฤทธิ์ต้านออกซิเดชัน (antioxidant) ฤทธิ์ต้านการอักเสบ (anti-inflammatory) และฤทธิ์ลดความ
ดันโลหิตและชีพจร² เป็นต้น

จากภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรแต่ดั้งเดิม ได้มีการนำน้ำมันดอกกระดังงา มาเป็นส่วนผสมในยาหอม ยาดม พิมเสนน้ำ
หรือยาหม่อง เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ของยาแผนโบราณหรือ
สมุนไพรไทยหลายชนิดให้มีความสะดวกสบายในการใช้งานและเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการนำน้ำมันดอกกระดังงามา
ใช้พัฒนาเป็น “สติ๊กเกอร์กระดังงา” ช่วยในการลดความดันโลหิต หลักการคือ เมื่อได้สูดดม น้ำมันกระดังงาจะถูกดูดซึมผ่าน
เส้นประสาทในโพรงจมูก ส่งไปยังสมองส่วนกลางที่ควบคุมระบบประสาทอัตโนมัติ ช่วยลดความดันโลหิต ซึ่งไม่มีผลข้างเคียง
ต่อตับและไต และเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นมีการใช้ร่วมกับน้ำมันหอมระเหยอื่นๆ อาทิ น้ำมันลาเวนเดอร์ ช่วยให้จิตใจสงบ
รู้สึกผ่อนคลาย ช่วยบรรเทาอาการปวดศีรษะ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการช่วยดูแลสุขภาพด้วยตนเองในเบื้องต้นของประชาชน
ได้อย่างปลอดภัย

อ้างอิง:

1. กองการประกอบโรคศิลปะ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเภสัชกรรม. กองการ
ประกอบโรคศิลปะ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข: 2541.
2. สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการกำหนดพื้นที่ส่งเสริม
การปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในทางเภสัชกรรมไทย. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก: 2558.